

Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky

**Plán hodnotení
Operačného programu Životné prostredie
na programové obdobie 2007 - 2013**

verzia 2.1

Schválil:

Dátum: 26.05.2010

doc. Ing. Jozef Medveď, PhD.
minister životného prostredia SR

Obsah:

ÚVOD	2
1. PLÁN HODNOTENÍ	4
1.1. Plán hodnotení OP ŽP ako hlavný nástroj plánovania procesu priebežného hodnotenia OP ŽP.....	4
1.2. Ciele a užívatelia Plánu hodnotení OP ŽP.....	5
2. KOORDINÁCIA V HODNOTENÍ A PLÁNOVANÍ HODNOTENIA	7
2.1 Zodpovednosť RO OP ŽP za priebežné hodnotenie.....	8
2.2 Postavenie CKO v oblasti hodnotenia vo vzťahu k RO OP ŽP.....	8
2.3 Postavenie Centrálného výboru pre hodnotenie NSRR, Monitorovacieho výboru pre OP ŽP, koordinátorov horizontálnych priorít a partnerov v procese priebežného hodnotenia OPŽP.....	8
2.4 Právomoc EK vykonávať hodnotenia OP ŽP a vydávať usmernenia súvisiace s hodnotením operačných programov.....	9
2.5 Vzťah hodnotenia a monitorovania.....	9
2.6 Hlavné zásady pre vykonávanie priebežného hodnotenia.....	11
2.7 Vykonávanie hodnotení v rámci procesu priebežného hodnotenia OP ŽP.....	12
2.7.1 Strategické hodnotenia OP ŽP.....	13
2.7.2 Operatívne hodnotenia OP ŽP.....	13
2.7.2.1 Periodické hodnotenie celého OP ŽP.....	14
2.7.2.2 Tematické hodnotenie určitej časti/oblasti OP ŽP.....	14
2.7.2.3 Ad hoc hodnotenie v prípadoch ustanovených v čl. 48 ods. 3 všeobecného nariadenia.....	14
2.7.2.4 Ad hoc hodnotenie v iných prípadoch.....	14
2.8 Organizačné zabezpečenie vykonávania priebežného hodnotenia OP ŽP, štandardy kvality hodnotenia.....	15
2.9 Vytvorenie vnútorných administratívnych kapacít pre hodnotenie OP ŽP.....	16
2.10 Zriadenie pracovnej skupiny pre hodnotenie OP ŽP.....	17
2.11 Financovanie hodnotení OP ŽP.....	18
2.12. Aktualizácia Plánu hodnotení OP ŽP.....	18
3. PRÍLOHY VRÁTANE INDIKATÍVNEHO PLÁNU HODNOTIACICH AKTIVÍT A ICH PREDBEŽNÉHO HARMONOGRAMU	

ÚVOD

Vypracovanie Plánu hodnotení Operačného programu Životné prostredie na programové obdobie 2007 - 2013 je jednou z činností, ktoré Ministerstvo životného prostredia SR ako riadiaci orgán Operačného programu Životné prostredie (ďalej len „RO OP ŽP“) vykonáva v oblasti hodnotenia uvedeného operačného programu.

RO OP ŽP vykonáva hodnotenie v zmysle čl. 47 a čl. 48 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999. Hodnotenie sa vykonáva v súlade so zásadou proporcionality ustanovenou v čl. 13 všeobecného nariadenia.

Hodnotenie predstavuje v súlade s článkom 47 všeobecného nariadenia proces, ktorého cieľom je zlepšiť kvalitu, účinnosť a súlad pomoci z fondov EÚ a stratégiu a vykonávanie operačného programu pri zohľadnení cieľa trvalo udržateľného rozvoja a príslušných právnych predpisov Spoločenstva, týkajúcich sa vplyvu na životné prostredie a strategického environmentálneho posudzovania.

V súlade so Systémom riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013 (verzia 3.0) sa pod hodnotením poníma posúdenie prínosu realizácie programov a ich súladu s cieľmi stanovenými v operačnom programe a Národnom strategickom referenčnom rámci SR na programové obdobie 2007 – 2013 (ďalej len „NSRR“) s ohľadom na efektivitu, účinnosť, účelnosť, relevantnosť a udržateľnosť. Účelom hodnotenia je v zmysle kapitoly 4.4 uvedeného dokumentu zhodnotiť vývoj operačného programu v súvislosti s prioritami Spoločenstva a národnými prioritami a dosahovania cieľov operačného programu. Hodnotením sa zároveň zisťuje vhodnosť nastavenia systému riadenia a kontroly operačného programu, analyzujú sa realizačné procesy a hodnotí sa účinnosť a efektívnosť riadenia a realizácie operačného programu. Na základe výsledkov hodnotenia môžu byť navrhnuté odporúčania na zvýšenie efektívnosti a účinnosti operačného programu.

Hodnotenie sa z hľadiska časového môže vykonávať ako ex ante (predbežné) hodnotenie, on going (priebežné) hodnotenie a ex post (následné) hodnotenie.

Ex ante hodnotenie OP ŽP bolo vykonané externým hodnotiteľom – firmou AUREX spol. s r.o. so sídlom v Bratislave, vo fáze vypracúvania operačného programu, a teda ešte pred schválením OP ŽP Európskou komisiou. Proces ex ante hodnotenia začal v polovici júla 2006 a bol ukončený vo februári 2007. Hlavné závery a odporúčania, ktoré vyplynuli z ex ante hodnotenia, sú zhrnuté v kapitole 2.2 OP ŽP.

Ex post hodnotenie sa bude vykonávať až po ukončení programového obdobia 2007 – 2013.

Z uvedených dôvodov sa tento plán hodnotení zaoberá priebežným hodnotením OP ŽP v programovom období 2007 - 2013.

Z hľadiska predmetu hodnotenia sa môže hodnotenie vykonávať ako strategické hodnotenie alebo operatívne hodnotenie.

Podľa typu subjektu, ktorý hodnotenie vykonáva, sa rozlišuje interné alebo externé hodnotenie.

Hlavným legislatívnym východiskom pre realizáciu hodnotenia a vypracovanie Plánu hodnotení OP ŽP na programové obdobie 2007 _ 2013 je nariadenie Rady (ES) 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa ruší nariadenie (ES) č.1260/1999, zmenené a doplnené nariadením Rady (ES) č. 1341/2008 z 18. decembra 2008 a nariadením Rady (ES) č. 284/2009 zo 7. apríla 2009 (ďalej len „všeobecné nariadenie“)

Metodickým východiskom pre plánovanie hodnotení, vykonávanie hodnotení a implementáciu ich výsledkov sú usmernenia vydané Európskou komisiou (ďalej len „EK“), GR Regionálna politika, a to:

- The new Programming Period 2007 – 2013 – Indicative Guidelines on Evaluation Methods: Evaluation during the Programming Period – Working Document No. 5 (ďalej len „WD No. 5“) - „Indikatívne usmernenia k metódam hodnotenia, Hodnotenie počas programového obdobia, Pracovný dokument č. 5“ z apríla 2007 a
- The New Programming Period 2007 – 2013 – Indicative Guidelines on Evaluation Methods: Monitoring and Evaluation Indicators – Working Document No. 2 (ďalej len „WD No. 2“) - „Indikatívne usmernenia k metódam hodnotenia, Indikátory pre monitorovanie a hodnotenie, Pracovný dokument č. 2“ z augusta 2006.

1. PLÁN HODNOTENÍ

1.1. Plán hodnotení OP ŽP ako hlavný nástroj plánovania procesu priebežného hodnotenia OP ŽP

Plán hodnotení OP ŽP na programové obdobie 2007 - 2013 (ďalej len „Plán hodnotení OP ŽP“) predstavuje praktický nástroj pre prípravu, realizáciu a riadenie činností v oblasti hodnotenia OP ŽP, ktorý zabezpečuje koordináciu a usmerňuje organizáciu a výkon hodnotení v programovom období 2007-2013. Zároveň slúži na zabezpečenie vzájomného prepojenia hodnotenia intervencií realizovaných prostredníctvom OP ŽP s hodnoteniami intervencií implementovaných prostredníctvom iných operačných programov na území slovenskej republiky spadajúcom pod cieľ Konvergencia, ako aj s procesom hodnotenia na úrovni NSRR.

Predmetom Plánu hodnotení OP ŽP je priebežné hodnotenie, ktoré sa vykonáva počas realizácie OP ŽP v programovom období 2007 – 2013.

OP ŽP bol schválený rozhodnutím EK CCI 2007SK161PO002 z 8. 11. 2007, s celkovou sumou alokovaných finančných prostriedkov 1 800 000 €, z toho 1 569 243 065 €, z Kohézneho fondu a 230 796 935 € z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. K uvedenému spolufinancovaniu zo zdrojov EÚ je priradené spolufinancovanie z národných verejných zdrojov v celkovej sume 317 647 059 €.

Právny základ pre vypracovanie Plánu hodnotení OP ŽP a jeho využitie na zabezpečenie plánovitého charakteru procesu priebežného hodnotenia OP ŽP predstavuje článok 48 ods. 1 všeobecného nariadenia, v súlade s ktorým členské štáty, ak je to vhodné, môžu v rámci cieľa Konvergencia v súlade so zásadou proporcionality stanovenou v článku 13 zostaviť plán hodnotenia, v ktorom uvedú orientačné hodnotiace aktivity, ktoré členský štát plánuje vykonať.

Vypracovanie plánu hodnotení označuje za potrebné tiež EK v svojom metodickom dokumente (WD No. 5) „Indikatívne usmernenia k metódam hodnotenia, Hodnotenie počas programového obdobia, Pracovný dokument č. 5“, vydanom podľa čl. 47 ods. 5 všeobecného nariadenia.

V Systéme riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013 (verzia 2.0) bola riadiacim orgánom jednotlivých operačných programov stanovená povinnosť vypracovať plán strategických hodnotení do 12 mesiacov od schválenia príslušného operačného programu Európskou komisiou a predložiť ho po jeho predchádzajúcom zaslaní Ministerstvu výstavby a regionálneho rozvoja SR ako Centrálnemu koordinačnému orgánom (ďalej len „CKO“) na schválenie monitorovaciemu výboru príslušného operačného programu.

V súlade s uvedenou požiadavkou vyplývajúcou zo Systému riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013 (verzia 2.0) vypracoval Riadiaci orgán pre OP ŽP „Plán strategických hodnotení Operačného programu Životné prostredie“, ktorý bol dňa 17. septembra 2008 zaslaný členom Monitorovacieho výboru pre OP ŽP a schválený formou písomnej schvaľovacej procedúry podľa článku 6 rokovacieho poriadku monitorovacieho výboru dňa 1. októbra 2008.

Verziu 2.0 vyššie uvedeného dokumentu predstavuje daný Plán hodnotení OP ŽP na programové obdobie 2007 – 2013, pričom názov pôvodného dokumentu a jeho štruktúra boli upravené na základe metodických požiadaviek CKO a zároveň v súlade so Systémom riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013 (verzia 3.0), účinnou od 31. 1. 2009.

Cieľom Plánu hodnotení OP ŽP je určiť vecný, časový, organizačný a finančný rámec pre realizáciu procesu priebežného hodnotenia OP ŽP a využitie jeho výsledkov ako jedného z nástrojov riadenia v priebehu implementácie OP ŽP. Plán hodnotení predstavuje rámec, ktorý je nastavený flexibilne, s možnosťou jeho aktualizácie a operatívneho určovania tém hodnotenia.

1.2. Ciele a užívatelia Plánu hodnotení OP ŽP

Vypracovanie Plánu hodnotení OP ŽP vychádza z potreby zabezpečenia efektívnej organizácie procesu priebežného hodnotenia programu počas celého obdobia jeho implementácie. **Hlavným cieľom priebežného hodnotenia je kontinuálne sledovať implementáciu a pokrok operačného programu a zmeny jeho vonkajšieho prostredia a na tomto základe analyzovať dosiahnuté výsledky a výstupy smerom k dlhodobjším dopadom a v prípade potreby odporučiť vykonanie korektívnych opatrení.**

Od uvedeného cieľa priebežného hodnotenia sa odvíja aj obsah a ciele Plánu hodnotení OP ŽP. Plán hodnotení OP ŽP identifikuje hodnotiace aktivity, ktoré by mali byť vykonané v rôznych štádiách implementácie OP ŽP tak, aby v maximálnej miere zohľadňovali potrebu RO OP ŽP zabezpečiť dosiahnutie cieľov OP ŽP, a tým aj efektívne a účinné využívanie finančných prostriedkov v jeho rámci.

Všeobecný cieľ Plánu hodnotení OP ŽP

Zabezpečenie systematického a koordinovaného prístupu k vykonávaniu hodnotení v rámci procesu priebežného hodnotenia OP ŽP, umožňujúceho posúdiť prínos, relevantnosť a účinnosť realizácie OP ŽP vo vzťahu k v ňom stanoveným cieľom a v prípade potreby vykonať opatrenia pre ich dosiahnutie, ako aj pre zabezpečenie efektívneho riadenia a implementácie programu

Špecifické ciele Plánu hodnotení OP ŽP

Špecifické ciele PSH OP ŽP sú najmä:

- *identifikovať hlavné aktivity v oblasti strategického hodnotenia OP ŽP, ktoré budú vykonané ako súčasť priebežného hodnotenia OP ŽP v programovom období 2007 - 2013 a určiť ich účel, tematické zameranie, termín realizácie a potrebné zdroje na ich zabezpečenie,*
- *stanoviť prípady, v ktorých je potrebné vykonať operatívne hodnotenie OP ŽP, jeho vybraných častí alebo konkrétnych tém,*
- *prispieť k zvýšeniu efektívnosti a účinnosti intervencií podporovaných z OP ŽP prostredníctvom zabezpečenia dostatočných kapacít na výkon hodnotenia, umožňujúcich poskytnúť objektívny pohľad na efektívnosť programu a jeho jednotlivých častí počas celého programového obdobia,*
- *umožniť zosúladenie aktivít v oblasti hodnotenia s inými operačnými programami, realizovanými na území cieľa Konvergencia a koordináciu s hodnotiacimi aktivitami plánovanými Centrálnym koordinačným orgánom (t.j. na úrovni NSRR).*

Užívatelia Plánu hodnotení OP ŽP

Primárnymi užívateľmi Plánu hodnotení OP ŽP sú predovšetkým:

- pracovníci RO OP ŽP zodpovední za oblasť monitorovania a hodnotenia, t.j. manažéri monitorovania a hodnotenia,
- pracovníci RO OP ŽP zodpovední za vykonávanie rozhodnutí v oblasti riadenia a implementácie OP ŽP (riadiaci pracovníci), ako aj za vykonanie úprav operačného programu v prípade potreby (manažéri programovania),
- externé subjekty a ich pracovníci, vykonávajúci strategické hodnotenia OP ŽP,
- členovia Monitorovacieho výboru pre OP ŽP (vrátane zástupcov Európskej komisie).

PSH OP ŽP je pre informáciu k dispozícii taktiež ďalším subjektom, a to najmä:

- pracovníkom Centrálného koordinačného orgánu zodpovedným za výkon hodnotenia na úrovni NSRR,
- koordinátorom horizontálnych priorít,
- pracovníkom útvarov iných riadiacich orgánov zodpovedných za monitorovanie a hodnotenie operačných programov v rámci programového obdobia 2007-2013,
- externým expertom, partnerom a verejnosti.

2. KOORDINÁCIA V HODNOTENÍ A PLÁNOVANÍ HODNOTENIA

2.1 Zodpovednosť RO OP ŽP za priebežné hodnotenie

Za priebežné hodnotenie operačného programu zodpovedá jeho riadiaci orgán. Uvedená zodpovednosť je určená v nadväznosti na zodpovednosť členského štátu vyplývajúcu z princípu subsidiarity a princípu proporcionality, ktoré sú ustanovené v čl. 13 všeobecného nariadenia. V súlade s uvedeným nariadením je členský štát zodpovedný za monitorovanie operačného programu, za vykonávanie priebežných hodnotení a za prijatie nápravných opatrení v prípade, ak sa vyskytnú nedostatky, ktoré je potrebné odstrániť.

Za priebežné hodnotenie OP ŽP je zodpovedný RO OP ŽP, ktorým je v súlade s uznesením vlády SR č. 832/2006 zo dňa 8. októbra 2006 Ministerstvo životného prostredia SR (ďalej len MŽP SR). V rámci MŽP SR patrí výkon činností v oblasti hodnotenia OP ŽP do pôsobnosti sekcie environmentálnych programov a projektov, odboru programov.

RO OP ŽP je zodpovedný za koordináciu procesu priebežného hodnotenia OP ŽP, v ktorého rámci plní nasledujúce úlohy:

- zabezpečuje prístupnosť a kompletnosť monitorovacích údajov týkajúcich sa fyzických a finančných ukazovateľov OP ŽP,
- rozhoduje po konzultácii s CKO o štruktúre a obsahu Plánu hodnotení OP ŽP a zabezpečuje administratívne podmienky pre vykonávanie hodnotení,
- rozhoduje o vykonaní hodnotenia a zabezpečuje finančné prostriedky na jeho vykonanie,
- garantuje rešpektovanie cieľov hodnotenia a dodržiavanie štandardov kvality pri hodnotení,
- rozhoduje o tom, či sa hodnotenie OP ŽP alebo jeho časti vykoná ako interné hodnotenie, t. j. vlastnými hodnotiacimi kapacitami, alebo externé hodnotenie, t. j. inou právnickou osobou alebo fyzickou osobou,
- predkladá výsledky hodnotenia vo forme hodnotiacich správ členom Monitorovacieho výboru OP ŽP, CKO, EK a príslušným koordinátorom horizontálnych priorít, ak sú tieto hodnotenia pre danú horizontálnu prioritu relevantné do 10 dní od ukončenia hodnotenia (prevzatia hodnotiacej správy RO pre OP ŽP);
- predkladá CKO v termíne najneskôr do 31. januára kalendárneho roka Plán hodnotení OP ŽP na príslušný kalendárny rok a zároveň oznamuje CKO prípadné zmeny v Pláne hodnotení OP ŽP na príslušný kalendárny rok,
- predkladá CKO v termíne do 31. marca kalendárneho roka Ročnú správu o výsledkoch hodnotení OP ŽP za predchádzajúci kalendárny rok;
- zapracuje informáciu o výsledkoch hodnotení ukončených v rámci príslušného kalendárneho roka a o z nich vyplývajúcich opatreniach a odporúčaniach, ako aj o začatých a počas príslušného kalendárneho roka zatiaľ neukončených hodnoteniach, do výročnej správy OP ŽP za príslušný kalendárny rok;
- zverejňuje výsledky hodnotení prostredníctvom výročnej správy OP ŽP za príslušný kalendárny rok;
- zabezpečuje komunikáciu s EK a súčinnosť pri prípadnom hodnotení vykonávanom z iniciatívy EK.

2.2 Postavenie CKO v oblasti hodnotenia vo vzťahu k RO OP ŽP

CKO zabezpečuje a koordinuje proces hodnotenia Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky na programové obdobie 2007 - 2013 (ďalej len NSRR“) a vzájomne koordinuje procesy hodnotenia jednotlivých operačných programov.

CKO v rámci uvedenej funkcie plní v oblasti hodnotenia operačných programov nasledujúce úlohy:

- metodicky usmerňuje riadiace orgány v oblasti hodnotenia,
- koordinuje vypracovanie plánov hodnotení všetkých operačných programov;
- vypracováva stanovisko k plánu hodnotení jednotlivých operačných programov na programové obdobie 2007 – 2013, a teda i stanovisko k Plánu hodnotení OP ŽP,
- zhromažďuje ročné plány hodnotení všetkých operačných programov na príslušný kalendárny rok,
- zhromažďuje ročné správy o výsledkoch hodnotení všetkých operačných programov za predchádzajúci kalendárny rok.

2.3 Postavenie Centrálného výboru pre hodnotenie NSRR, Monitorovacieho výboru pre OP ŽP, koordinátorov horizontálnych priorít a partnerov v procese priebežného hodnotenia OP ŽP

Centrálny výbor pre hodnotenie NSRR

Centrálny výbor pre hodnotenie NSRR zriaďuje minister výstavby a regionálneho rozvoja SR. Je poradným orgánom CKO a pozostáva zo zástupcov riadiacich orgánov všetkých operačných programov.

Centrálny výbor pre hodnotenie NSRR plní vo vzťahu k riadiacim orgánom jednotlivých operačných programov úlohy v súlade s jeho štatútom, v ktorých rámci sa predovšetkým spolupodieľa na riešení koncepčných záležitostí v oblasti hodnotenia, vrátane plánovania hodnotení.

Monitorovací výbor pre OP ŽP

Jednou z hlavných úloh Monitorovacieho výboru pre OP ŽP v oblasti hodnotenia je schvaľovanie Plánu hodnotení OP ŽP, ktorý je RO OP ŽP povinný vypracovať do 12 mesiacov od schválenia OP ŽP Európskou komisiou a predložiť ho Monitorovaciemu výboru pre OP ŽP. Monitorovací výbor posudzuje relevantnosť, vhodnosť a účel navrhnutých hodnotení, ktoré by mali byť vykonané v priebehu programového obdobia 2007-2013.

Monitorovací výbor pre OP ŽP môže zároveň požiadať RO OP ŽP o doplnenie navrhovaných hodnotení o ďalšie hodnotenia, ktorých výkon členovia výboru považujú za nevyhnutný pre efektívne a účinné riadenie programu.

Monitorovací výbor pre OP ŽP taktiež prerokúva výsledky jednotlivých hodnotení predložené RO OP ŽP.

Koordinátori horizontálnych priorít

S cieľom zabezpečiť hodnotenie príspevku OP ŽP k napĺňaniu horizontálnych priorít stanovených NSRR, ktorými sú marginalizované rómske komunity (ďalej len „MRK“), trvalo udržateľný rozvoj (ďalej len „TUR“), rovnosť príležitostí (ďalej len „RP“) a informačná spoločnosť (ďalej len „IS“) sa v relevantných prípadoch budú príslušné hodnotenia OP ŽP vykonávať v súčinnosti s koordinátormi horizontálnych priorít (príslušnými organizačnými útvarmi Úradu vlády SR, vrátane Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR).

RO pre OP ŽP bude zároveň poskytovať koordinátorom horizontálnych priorít informácie o výsledkoch hodnotenia (resp. aj hodnotiace správy) týkajúcich sa horizontálnych priorít. RO pre OP ŽP zároveň poskytne koordinátorom horizontálnych priorít súčinnosť (v podobe požadovaných informácií resp. hodnotiacich aktivít) v prípade, ak budú z úrovne koordinátorov horizontálnych priorít vykonávané hodnotenia horizontálnych priorít na úrovni NSRR.

Partneri

Sociálno-ekonomickí partneri sa spolupodieľali na procese prípravy Plánu hodnotení OP ŽP prostredníctvom činnosti Pracovnej skupiny pre prípravu Plánu strategických hodnotení OP ŽP a zároveň sú zastúpení v Monitorovacom výbore pre OP ŽP, prostredníctvom ktorého sú pravidelne informovaní o procese implementácie Plánu hodnotení OP ŽP, výsledkoch jednotlivých vykonaných hodnotení a zároveň môžu v prípade potreby iniciovať vykonanie ďalších hodnotení nad rámec pôvodného Plánu hodnotení OP ŽP.

2.4 Právomoc EK vykonávať hodnotenia OP ŽP a vydávať usmernenia súvisiace s hodnotením operačných programov

Podľa čl. 49 všeobecného nariadenia je EK oprávnená vykonávať strategické hodnotenia a hodnotenia spojené s monitorovaním operačných programov, keď monitorovací systém programu odhalí značné odklonenie od stanovených cieľov.

EK môže teda vykonať hodnotenie OP ŽP z vlastnej iniciatívy a v partnerstve s RO OP ŽP. Výsledky hodnotenia poskytne Monitorovaciemu výboru pre OP ŽP.

EK vydáva usmernenia pre oblasť hodnotenia zahŕňajúce typy hodnotenia podľa periodicity vykonávania, metódy a techniky hodnotenia, štandardy hodnotenia a iné. V súvislosti s uvedenou metodickou činnosťou EK podporuje aj budovanie administratívnych kapacít v oblasti monitorovania a hodnotenia a výmenu skúseností medzi členskými štátmi v uvedených oblastiach.

2.5 Vzťah hodnotenia a monitorovania

Monitorovanie a hodnotenie sú navzájom úzko prepojené činnosti, nachádzajúce sa vo vzájomnej interakcii, t. j. pri hodnotení sa využívajú údaje získané na základe monitorovania, a zároveň výsledky hodnotenia môžu ovplyvniť potrebu zavedenia nových ukazovateľov alebo aktualizáciu, resp. precizovanie už existujúcich ukazovateľov.

Úlohy RO OP ŽP v oblasti monitorovania vykonáva sekcia environmentálnych programov a projektov, v ktorej rámci odbor programov zodpovedá za zabezpečenie procesu monitorovania na úrovni OP ŽP, odbor implementácie projektov za monitorovanie projektov v súlade so zmluvou s prijímateľom a podávanie správ v zmysle príslušných predpisov o dosiahnutom finančnom a fyzickom pokroku pri realizácii projektu a odbor administrácie a prípravy projektov za registráciu a zadávanie povinných údajov, ktoré súvisia s prijímaním, posudzovaním, a výberom žiadostí o nenávratný finančný príspevok, do IT monitorovacieho systému.

Vzájomná súvislosť monitorovania a hodnotenia

Vo vzťahu k hodnoteniu je monitorovanie:

a) zdrojom informácií

Pravidelné monitorovanie poskytuje procesné/operačné informácie hlavne o dosiahnutých výstupoch a výsledkoch a čerpaní finančných prostriedkov, ako aj o odchýlkach dosiahnutých hodnôt merateľných ukazovateľov v porovnaní so stanovenými cieľovými hodnotami;

b) podnetom (stimulom) pre vykonanie hodnotenia

Výsledky monitorovania môžu signalizovať vznik potenciálnych alebo aktuálnych problémov. Reálne alebo potenciálne ťažkosti (alebo iné informácie) vo vykonávaní operačného programu, odhalené monitorovacím systémom, môžu podnietiť vykonanie hodnotenia.

V súlade s WD No. 2 monitorovanie v zásade znamená sledovanie hodnôt merateľných ukazovateľov a porovnávanie (kontrolu) ich dosiahnutých hodnôt voči očakávaným.

Hodnotenie zahŕňa skúmanie a interpretáciu informácií získaných z monitorovania a iných zdrojov s cieľom zistiť príčiny odchýlok medzi dosiahnutými výstupmi a výsledkami a stanovenými cieľmi a vysvetliť účinky intervencií.

Ukazovatele ako prostriedok prepojenia monitorovania a hodnotenia

Prepojenie monitorovania a hodnotenia sa uskutočňuje predovšetkým prostredníctvom systému ukazovateľov (indikátorov). V rámci monitorovania je zavedený systém ukazovateľov/indikátorov; monitorujú sa ukazovatele výstupu a ukazovatele výsledku. Zoznam ukazovateľov výstupu a ukazovateľov výsledku v členení podľa prioritných osí OP ŽP je uvedený v Prílohe č. 1.

WD No. 2 (kap. 6.4. Indikátory v programovacom životnom cykle) identifikuje nasledujúce hlavné súvislosti medzi priebežným hodnotením a systémom ukazovateľov:

- a) využitie ukazovateľov v procese hodnotenia programu podľa jednotlivých konkrétnych priorít alebo tém,
- b) preskúvanie ukazovateľov v súvislosti s možným prehodnotením stratégie programu,
- c) preskúvanie fungovania monitorovacieho systému (kvalita ukazovateľov, zber dát a ich poskytovanie užívateľom), ak je to potrebné.

Všetky vyššie uvedené súvislosti medzi priebežným hodnotením a systémom ukazovateľov majú svoj priemet aj vo vzťahu k hodnoteniu OP ŽP a k Plánu hodnotení OP ŽP:

- a) V zmysle metodických dokumentov EK, ako aj Systému riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, predstavujú ukazovatele monitorovania základný zdroj informácií pre proces hodnotenia.

Ukazovatele výstupu a výsledku sú v rámci priebežného hodnotenia využiteľné najmä v prípade operatívnych hodnotení (vykonávaných zväčša interne).

V prípade strategických hodnotení sú najdôležitejším nástrojom ukazovatele dopadu. Keďže stanovenie ukazovateľov dopadu priamo v operačnom programe nie je právnou požiadavkou všeobecného nariadenia a najmä z dôvodu, že ukazovatele dopadu programu v environmentálnej, ekonomickej a sociálnej oblasti musia byť založené na modeli, ktorý by vysvetľoval kauzálne vzťahy v každej z uvedených oblastí, súčasťou Plánu hodnotení OP ŽP je tiež identifikácia dopadových ukazovateľov OP ŽP, ktoré potom budú využité na

hodnotenie dopadov OP ŽP (environmentálnych, ekonomických, sociálnych) na územia cieľa Konvergencia.

b) V rámci uceleného strednodobého hodnotenia pokroku dosiahnutého v realizácii OP ŽP s dôrazom na plnenie cieľov operačného programu, efektívnosť operačného programu a príspevok k napĺňaniu horizontálnych priorít, prípadne ďalších hodnotení zameraných na preskúmanie stratégie OP ŽP bude jednou z hodnotiacich otázok aj otázka, či je potrebné vykonať úpravy systému ukazovateľov OP ŽP a zmeny jednotlivých ukazovateľov alebo ich stanovených hodnôt.

c) I keď súčasťou Plánu hodnotení OP ŽP nie je samostatné hodnotenie zamerané na preskúmanie fungovania IT monitorovacieho systému (kvalita ukazovateľov, zber dát a ich poskytovanie užívateľom), v prípade, ak takéto hodnotenie bude vykonávané centrálnym koordinačným orgánom, poskytne mu MŽP SR ako RO pre OP ŽP požadované vstupy.

Podklady pre vykonávanie hodnotenia

Hodnotenie zahŕňa skúmanie informácií získaných z monitorovania a iných zdrojov (napr. štatistické údaje) s cieľom zistiť a vysvetliť účinky finančnej pomoci EÚ. Pri hodnotení sa využívajú údaje z monitorovacieho systému vrátane výstupných a výsledkových ukazovateľov. Veľmi dôležité pre proces hodnotenia sú dopadové ukazovatele, ktoré musia byť založené na modeli, vysvetľujúcom kauzálne vzťahy v každej z oblastí, v ktorej sa hodnotia dopady operačného programu. Takéto informácie teda nemožno dedukovať priamo z monitorovacieho systému, preto v tomto prípade sú údaje získané na základe monitorovania považované za zdroj počítačových alebo doplnkových informácií, ktoré je potrebné ďalej spracovať.

Podkladom pre realizáciu hodnotení v rámci Plánu hodnotení OP ŽP môžu byť hlavne:

- koncepčné a metodické dokumenty na úrovni EK a národnej úrovni;
- závery a odporúčania ex post hodnotenia programového obdobia 2004 – 2006, ktoré zabezpečuje Európska komisia a v súčasnosti ešte prebieha;
- ex ante hodnotenie OP ŽP (vykonané firmou Aurex, spol. s r.o.), najmä hodnotenie analytickej časti OP ŽP (SWOT analýza, identifikované disparity rozvoja), ako aj strategickej časti OP ŽP;
- výstupy z ITMS – hodnoty merateľných ukazovateľov a iné výstupné zostavy;
- údaje z oficiálnych štatistických zdrojov a výsledky štatistických zisťovaní,
- výstupy z procesu monitorovania OP ŽP – priebežné správy, výročné správy o vykonávaní OP ŽP, závery zo zasadnutí MV pre OP ŽP,
- štatistické údaje makroekonomické (pre strategické hodnotenia) a štatistické údaje týkajúce sa konkrétnej oblasti,
- EVALSED – elektronický interaktívny zdroj pre hodnotenie sociálno-ekonomického rozvoja (www.evaled.com).

2.6 Hlavné zásady pre vykonávanie priebežného hodnotenia

RO OP ŽP pri zabezpečovaní a koordinácii procesu priebežného hodnotenia OP ŽP a osoby vykonávajúce jednotlivé hodnotenia budú dodržiavať nasledujúce hlavné zásady:

Proporcionalita – zásada ustanovená v čl. 13 ods. 1 písm. b) všeobecného nariadenia; táto zásada sa zohľadňuje vo vzťahu k počtu a rozsahu navrhovaných hodnotení počas realizácie

programu. Hodnotenia sa primerane prispôsobia rozsahu a zdrojom operačného programu a zohľadnia potenciálne riziká spojené s realizáciou programu.

Nezávislosť – zásada ustanovená v čl. 47 ods. 3 všeobecného nariadenia; podľa tejto zásady môžu hodnotenia vykonávať len experti (externé právnické osoby alebo fyzické osoby) alebo vnútorné alebo vonkajšie útvary RO OP ŽP funkčne nezávislé od orgánov uvedených v čl. 59 písm. b) a c) uvedeného nariadenia, t. j. od certifikačného orgánu a od orgánu auditu; táto zásada sa uplatňuje s cieľom zachovať objektivnosť a dôveryhodnosť výsledkov hodnotenia.

Partnerstvo - je nevyhnutné pre plánovanie, vypracovanie programu hodnotenia a vykonávanie hodnotení; partnerstvo je založené na konzultáciách a spolupráci kompetentných zainteresovaných osôb a vytvára základy pre vzájomné odovzdávanie vedomostí a skúseností, otvorenosť a transparentnosť počas celého procesu hodnotenia.

Transparentnosť - v zmysle dodržania zásady transparentnosti sa správy o výsledku hodnotenia OP ŽP zverejnia na webovej stránke OP ŽP: www.enviro.gov.sk a www.opzp.sk

2.7 Vykonávanie hodnotení v rámci procesu priebežného hodnotenia OP ŽP

Ako sa uvádza v základnom metodickom dokumente EK pre oblasť hodnotenia v programovom období 2007 – 2013 (WD No. 5) „Indikatívne usmernenia k metódam hodnotenia, Hodnotenie počas programového obdobia, Pracovný dokument č. 5“, všeobecné nariadenie svojím ponímaním hodnotenia zabezpečuje posun od požiadavky strednodobého hodnotenia („mid-term evaluation“) vykonávaného v striktno vymedzenom čase a rozsahu, uplatňovanej v programovom období 2000 – 2006, k **flexibilnejšiemu, „dopytovo – orientovanému“ prístupu k hodnoteniu počas celého programového hodnotenia, t.j. priebežnému hodnoteniu („on-going evaluation“) reagujúcemu na potreby riadenia a implementácie operačného programu. Z uvedeného vyplýva, že priebežné hodnotenie má charakter procesu, ktorý pozostáva zo série hodnotení.**

Zameranie priebežného hodnotenia

Zameranie a predmet priebežného hodnotenia závisí najmä od špecifických potrieb jeho vykonania, pričom vo všeobecnom nariadení sú vymedzené dva konkrétne dôvody, z ktorých je potrebné ho vykonať. V súlade s čl. 48 ods. 3 všeobecného nariadenia „počas programového obdobia členské štáty vykonajú hodnotenia spojené s monitorovaním operačných programov, najmä ak uvedené monitorovanie **odhalí výrazný odklon od počítateľne stanovených cieľov alebo ak sa navrhne revízia operačných programov podľa článku 33.**“

Vo WD No. 5 (kap. 4.1. Zameranie priebežného hodnotenia) sú uvedené nasledujúce **klúčové oblasti, na ktoré môže byť hodnotenie zamerané:**

Vhodnosť a opodstatnenosť pomoci – zahŕňa analýzu cieľov operačného programu vo vzťahu k jeho sociálnemu a ekonomickému kontextu, t.j. ich primeranosť/adekvátnosť vo vzťahu k zmenám v sociálnom a ekonomickom kontexte počas programového obdobia, ako aj analýzu dopadov programu a miery ich vplyvu na jeho sociálny a ekonomický kontext. Zameriava sa taktiež na porovnanie, do akej miery dosiahnuté výstupy a výsledky zabezpečujú splnenie cieľov programu.

Účinnosť pomoci - zahŕňa porovnanie dosiahnutých výstupov, výsledkov a dopadov s plánovanými výsledkami a stanovenými cieľmi vrátane objasnenia príčin (ne)úspechov pri dosahovaní cieľov programu, ako aj odchýlok od počítateľne stanovených cieľov.

Efektívnosť pomoci - v tomto prípade je hodnotenie zamerané na pomer medzi dosiahnutými výstupmi, výsledkami, prípadne dopadmi a prostriedkami vynaloženými na ich dosiahnutie.

Udržateľnosť pomoci – zahŕňa posúdenie schopnosti výsledkov a dopadov programu pretrvať v strednodobom a dlhodobom horizonte po ukončení implementácie programu.

RO OP ŽP zabezpečí vykonanie hodnotení v prípadoch ustanovených v čl. 48 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006, pričom jednotlivé hodnotenia sa v rámci procesu priebežného hodnotenia OP ŽP budú vykonávať v súlade s legislatívou ES, metodickými predpismi vydanými EK, metodikou vypracovanou CKO a týmto Plánom hodnotení OP ŽP. Hodnotenie sa vykonáva v súlade s legislatívou ES, metodickými predpismi vydanými EK a metodikou vypracovanou CKO.

Strategické hodnotenie a operatívne hodnotenie

Požiadavka na hodnotenie môže vzniknúť z otázok strategického (všeobecného, koncepčného) charakteru alebo z otázok, ktoré majú špecifický (operatívny charakter). **V závislosti od funkcie**, t.j. v závislosti od požiadaviek, na ktoré sú zamerané, **hodnotenia môžu mať** v súlade s čl. 47 ods. 2 všeobecného nariadenia **strategický charakter**, aby preskúmali vývoj programu v súvislosti s prioritami Spoločenstva a národnými prioritami **alebo operatívny charakter** s cieľom podporiť monitorovanie operačného programu.

Hodnotenia OP ŽP sa v závislosti od ich funkcie budú vykonávať ako:

- strategické,
- operatívne.

2.7.1 Strategické hodnotenia OP ŽP

Hlavnou funkciou strategického hodnotenia OP ŽP je posúdenie vývoja OP ŽP v súvislosti s prioritami Spoločenstva a národnými prioritami.

Strategické hodnotenie je zamerané na oblasť vhodnosti a relevantnosti OP ŽP, jeho prioritných osí, resp. skupín aktivít vo vzťahu k riešeniu identifikovaných problémov, na prínos OP ŽP k plneniu požiadaviek vyplývajúcich z právnych predpisov EÚ a SR v oblasti životného prostredia (tzv. environmentálne acquis), na posúdenie príspevku OP ŽP k sociálno-ekonomickému rozvoju a zlepšeniu životného prostredia a v tejto súvislosti aj ekonomických, sociálnych a environmentálnych dopadov OP ŽP, ako aj na overenie synergie a konzistentnosti podpory zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu (doplnkovosť jednotlivých prioritných osí pri dosahovaní stanovených všeobecných cieľov operačného programu a NSRR).

Plánované strategické hodnotenia OP ŽP (vrátane ex-ante hodnotenia pre programové obdobie 2014-2020) sú uvedené v prílohe č. 3.

2.7.2 Operatívne hodnotenia OP ŽP

Operatívne hodnotenie je zamerané na analýzu oblasti efektívnosti s ohľadom na hospodárnosť vynaložených zdrojov, ako aj účinnosť dosahovaných výsledkov a realizácie OP ŽP z finančnej a/alebo obsahovej stránky. Operatívne hodnotenie je iniciované najmä v prípade zistenia problémov v procesoch implementácie programu a odklonu od počiatočne stanovených cieľov.

Operatívne hodnotenia OP ŽP budú vykonávané ako:

2.7.2.1 Periodické hodnotenie celého OP ŽP - každé 2 roky začínajúc rokom 2009 (t.j. v r. 2009, 2011 a 2013);

2.7.2.2 Tematické hodnotenie určitej časti/oblasti OP ŽP zamerané na tie vybrané oblasti OP ŽP, ktoré na základe výročnej správy schválenej Monitorovacím výborom pre OP ŽP vykazovali odchýlky od požadovaného stavu, pričom tému uvedeného hodnotenia schvaľuje Monitorovací výbor pre OP ŽP;

2.7.2.3 Ad hoc hodnotenie v prípadoch ustanovených v čl. 48 ods. 3 všeobecného nariadenia, a to:

a) Vypracovanie hodnotenia OP ŽP z dôvodu zistenia odklonu od stanovených cieľov OP ŽP monitorovacím systémom

Odklon od stanovených cieľov programu sa zdokumentuje pomocou kvantitatívnej a kvalitatívnej analýzy procesu realizácie (vecnej a/alebo finančnej) OP ŽP, plnenia jeho hlavných cieľov, a tiež ďalších skutočností, ktoré môžu mať rozhodujúci vplyv na implementáciu programu. Takáto odchýlka ďalej vyžaduje posúdenie jej príčin, na základe ktorého sa navrhnu odporúčania na prijatie nápravných opatrení. Údaje získané z monitorovacieho systému a ich analýzy sa zároveň zohľadnia vo výročnej správe o implementácii OP ŽP za príslušný kalendárny rok.

b) Vypracovanie hodnotenia OP ŽP z dôvodu navrhutej revízie OP ŽP

Článok 48 ods. 3 všeobecného nariadenia, stanovujúci potrebu vykonať hodnotenie operačného programu v prípade návrhu na jeho revíziu, obsahuje odkaz na čl. 33 uvedeného nariadenia ES, týkajúci sa revízie operačných programov.

Revízia operačného programu môže byť vykonaná z dôvodu výrazných sociálno-ekonomických zmien, významných zmien v prioritách ES, v národných alebo regionálnych prioritách, ako aj z dôvodu ťažkostí v implementácii operačného programu. Návrh na revíziu operačného programu môže vyplývať tiež z výsledkov monitorovania.

EK odporúča predloženie dôkazov hodnotenia iba v prípade, ak sa návrhy na revíziu operačných programov týkajú významných zmien, ktoré môžu byť:

- finančné (napr. prevod finančných prostriedkov medzi rôznymi prioritnými osami, na ktoré je potrebný súhlas EK),
- obsahové (napr. revízia cieľov na úrovni operačného programu alebo prioritnej osi),
- v oblasti implementácie (napr. vytvorenie nových implementačných procesov alebo dôležitá reštrukturalizácia už existujúcich).

Pre rozsahom malé alebo technické úpravy nie je potrebné predkladať dôkazy hodnotenia.

2.7.2.4 Ad hoc hodnotenie v iných prípadoch, napr. na základe rozhodnutia RO OP ŽP, Monitorovacieho výboru pre OP ŽP, na podnet ministra životného prostredia SR, ako aj v nadväznosti na výsledky auditov vykonaných EK, kontrol vykonaných Najvyšším kontrolným úradom SR, vládnych auditov vykonaných MF SR alebo orgánom vnútorného auditu MŽP SR, správami finančnej kontroly alebo orgánom vnútornej kontroly MŽP SR.

Prípady vykonania operatívnych hodnotení OP ŽP v rámci procesu jeho priebežného hodnotenia sú identifikované v prílohe č. 2.

2.8 Organizačné zabezpečenie vykonávania priebežného hodnotenia OP ŽP, štandardy kvality hodnotenia

Organizačné zabezpečenie vykonávania priebežného hodnotenia OP ŽP

Priebežné hodnotenie OP ŽP alebo jeho časti môže byť v závislosti od typu subjektu, ktorý hodnotenie vykonáva, uskutočnené ako interné hodnotenie alebo externé hodnotenie.

V zmysle článku 47 ods. 3 všeobecného nariadenia zároveň musia byť subjekty, ktoré vykonávajú hodnotenia, funkčne nezávislé od orgánov uvedených v čl. 59 písm. b) a c) všeobecného nariadenia, teda od certifikačného orgánu a orgánu auditu.

Interné hodnotenie vykonávajú interné útvary riadiaceho orgánu. V podmienkach RO OP ŽP vykonávajú interné hodnotenie a činnosti súvisiace s interným hodnotením manažéri hodnotenia (v súčinnosti s manažérmi monitorovania), ktorí sú pracovníkmi odboru programov, organizačne začleneného do sekcie environmentálnych programov a projektov. Pri výkone svojich činností manažéri hodnotenia postupujú podľa interného manuálu RO pre OP ŽP.

Externé hodnotenia vykonávajú vonkajšie subjekty, t.j. fyzické osoby alebo právnické osoby funkčne nezávislé do RO OP ŽP. Externý hodnotiteľ môže vykonať priebežné hodnotenie OP ŽP alebo jeho časti za podmienok určených v legislatíve ES, všeobecne záväzných právnych predpisoch SR a schválených dokumentoch týkajúcich sa riadenia (vrátane finančného) a implementácie OP ŽP.

Výber externého hodnotiteľa bude uskutočnený v súlade so zákonom č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“).

Pri dodržaní požiadaviek vyplývajúcich z právnych predpisov v oblasti verejného obstarávania sú v zásade možné dva spôsoby zabezpečenia externej expertízy, resp. ich kombinácia:

- uzatvorenie rámcovej zmluvy na vykonanie priebežného hodnotenia OP ŽP alebo priebežných hodnotení strategického charakteru externými hodnotiteľmi, ktorá by pokrývala celé programové obdobie alebo jeho významnú časť;
- uzatvorenie samostatnej zmluvy pre vykonanie určitého špecifického hodnotenia v súlade s PSH OP ŽP alebo v prípade operatívneho hodnotenia podľa ad hoc potreby.

Hodnotenie OP ŽP pozostáva z nasledujúcich fáz:

- plánovanie hodnotenia,
- vykonávanie hodnotenia,
- formulácia výsledkov hodnotenia, s ktorej cieľom sa vypracuje Správa o výsledku hodnotenia/Hodnotiaca správa. V prípade zistenia odchýlky od požadovaného stavu musia byť súčasťou uvedenej správy taktiež odporúčania na prijatie nápravných opatrení.

Výstupy hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia RO OP ŽP a Monitorovacieho výboru pre OP ŽP pri riadení realizácie OP ŽP s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k dosiahnutiu jeho hlavných cieľov – predovšetkým environmentálnych, ale aj ekonomických a sociálnych.

RO OP ŽP zasiela výsledky hodnotenia vo forme hodnotiacich správ členom Monitorovacieho výboru OP ŽP, CKO, EK a príslušným koordinátorom horizontálnych

priorít, ak sú tieto hodnotenia pre danú horizontálnu prioritu relevantné do 10 dní od ukončenia hodnotenia (prevzatia hodnotiacej správy RO pre OP ŽP); RO OP ŽP zapracuje informáciu o záveroch a odporúčaniach hodnotenia do časovo príslušnej výročnej správy OP ŽP.

Správy z vykonaných hodnotení sa zverejňujú na internetovej stránke www.enviro.gov.sk a www.opzp.sk.

Zabezpečenie zodpovedajúcej kvality strategických hodnotení

V záujme zabezpečenia zodpovedajúcej kvality priebežného hodnotenia budú hodnotenia uskutočňované a správy z nich vypracúvané v súlade so Štandardami kvality hodnotenia vydanými EK.

Štandardy kvality hodnotenia sú rozčlenené na štandardy kvality procesu hodnotenia a štandardy kvality hodnotiacej správy.

Štandardy kvality hodnotenia sú uvedené v Prílohe č. 4 tohto plánu.

V prípade externých hodnotení bude s cieľom zabezpečiť, aby vybraný uchádzač bol schopný spracovať hodnotenie na požadovanej úrovni, v rámci zadávacích podmienok uplatnená požiadavka, aby súčasťou expertného tímu každého uchádzača bol aj expert(-i), resp. organizácia z niektorého z členských štátov EÚ, ktoré čerpali finančné prostriedky z fondov EÚ v rámci programového obdobia 2000 – 2006 a ktorý (-í) sa priamo podieľali na výkone strategického hodnotenia operačných programov financovaných z fondov EÚ.

Zároveň bude v rámci zadávacích podmienok uplatnená vo vzťahu k uchádzačom požiadavka zabezpečenia kvality procesu hodnotenia a jeho výstupov, t.j. hodnotiacich správ v súlade so stanovenými štandardmi kvality hodnotenia.

2.9. Vytvorenie vnútorných administratívnych kapacít pre hodnotenie OP ŽP

Administratívne kapacity v oblasti hodnotenia zahŕňajú vytvorenie dostatočného počtu funkčných miest manažérov hodnotenia, vzdelávanie manažérov hodnotenia, ich materiálne – technické vybavenie a primerané platové ohodnotenie.

MŽP SR v skrátenom programovom období 2004-2006 plnilo funkciu sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom (ďalej len „SORO“) pre Operačný program Základná infraštruktúra (ďalej len „OP ZI“), prioritu 2 Environmentálna infraštruktúra. Zabezpečenie hodnotenia na úrovni operačného programu teda patrilo do kompetencie riadiaceho orgánu pre OP ZI – Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR, pričom MŽP SR sa na tomto procese spolupodieľalo iba na úrovni priority 2 Environmentálna infraštruktúra.

V súvislosti so skúsenosťami z procesu hodnotenia na úrovni operačného programu je taktiež potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že vzhľadom na skrátené trvanie uvedeného programového obdobia sa na tzv. nové členské štáty nevzťahovala povinnosť vykonania strednodobého hodnotenia („mid-term evaluation“), ktoré má charakter strategického hodnotenia. Skrátené trvanie programového obdobia 2004 – 2006 pôsobilo ako limitujúci faktor aj vo vzťahu k dostupným údajom o výsledkoch a najmä dopadoch implementácie operačného programu, ktoré sa v prevažnej miere začínajú prejavovať až po ukončení

realizácie projektov, čo znamená, že hodnotenia na úrovni programu začínajú prebiehať až v súčasnosti.

S prihliadnutím na všetky vyššie uvedené skutočnosti možno konštatovať obmedzené praktické skúsenosti administratívnych kapacít RO pre OP ŽP s hodnotením operačných programov, pričom ide najmä o skúsenosti v oblasti prípravy, výkonu a riadenia hodnotení.

Z tohto dôvodu je potrebné venovať budovaniu kapacít v oblasti hodnotenia zvýšenú pozornosť. Vybudovanie interných kapacít v oblasti hodnotenia je jedným z predpokladov toho, aby sa hodnotenie stalo efektívnou súčasťou procesu riadenia OP ŽP a výsledky a odporúčania z procesu hodnotenia slúžili ako podklad pre prijímanie rozhodnutí RO pre OP ŽP v procese riadenia a implementácie OP ŽP.

Okrem vytvorenia dostatočného počtu funkčných miest pre zaradenia pracovníkov na pozíciu manažér hodnotenia má pre vytvorenie vnútorných administratívnych kapacít pre hodnotenia OP ŽP dôležitý význam vzdelávanie manažérov hodnotenia.

Vzdelávanie manažérov hodnotenia OP ŽP v oblasti hodnotenia sa bude realizovať v rámci vzdelávania manažérov hodnotenia všetkých operačných programov a NSRR, zabezpečeného CKO a EK. Vzdelávanie manažérov hodnotenia v iných oblastiach, napr. v oblasti legislatívy, systému riadenia alebo finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013, ktoré sa následne využívajú pri hodnotení, resp. v iných špecifických oblastiach bude zabezpečovať RO OP ŽP.

Vzdelávanie manažérov hodnotenia a dopĺňanie ich vedomostí sa bude uskutočňovať najmä prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- účasť na odborných školeniach a vzdelávacích podujatiach zameraných na hodnotenie, finančné riadenie a iné oblasti súvisiace s vykonávanou činnosťou,
- výmena skúseností v oblasti hodnotenia so zamestnancami RO iných OP vykonávajúcich hodnotenia v SR a iných členských štátoch EÚ, ako aj so zástupcami EK,
- spolupráca s externými hodnotiteľmi a vzájomná výmena skúseností,
- účasť na seminároch, konferenciách a iných aktivitách, cieľom ktorých je výmena skúseností z oblasti hodnotenia nástrojov finančnej pomoci EÚ.

Materiálno - technické vybavenie manažérov hodnotenia OP ŽP bude zabezpečené v rámci finančných zdrojov kapitoly štátneho rozpočtu MŽP SR a najmä v rámci oprávnených aktivít OP ŽP, prioritnej osi Technická pomoc a prostriedkov určených na jej financovanie.

2.10 Zriadenie pracovnej skupiny pre hodnotenie OP ŽP

V rámci realizácie procesu priebežného hodnotenia OP ŽP zriadi RO pre OP ŽP pracovnú skupinu pre hodnotenie OP ŽP (ďalej len „skupina“). Členovia skupiny zabezpečujú a vykonávajú hodnotenia OP ŽP, pričom vzhľadom na potrebu zabezpečenia zodpovedajúcich administratívnych kapacít pre vykonávanie priebežného hodnotenia táto skupina pozostáva minimálne z troch pracovníkov (na pozícii manažér hodnotenia), z ktorých jeden je jej vedúcim. Skupina úzko spolupracuje s Centrálnym výborom pre hodnotenie NSRR prostredníctvom zástupcu RO OP ŽP v uvedenom výbore. Schéma znázorňujúca postavenie pracovnej skupiny pre hodnotenie tvorí Prílohu č. 5 tohto dokumentu.

2.11 Financovanie hodnotení OP ŽP

Aktivity v oblasti hodnotenia OP ŽP budú financované v rámci OP ŽP z prostriedkov alokovaných na prioritnú os 6 Technická pomoc. Celková finančná alokácia z Kohézneho fondu na uvedenú prioritnú os predstavuje 48 600 000 EUR, pričom je z nej potrebné zabezpečiť financovanie aktivít v dvoch základných oblastiach riadenia a implementácie OP ŽP, a to: - Príprava, vykonávanie, monitorovanie a kontrola,
- Hodnotenie a štúdie, informovanosť a publicita

Súhrnná indikatívna finančná alokácia (pozostávajúca z prostriedkov KF a prostriedkov štátneho rozpočtu) na realizáciu aktivít súvisiacich s hodnotením OP ŽP:

externé strategické a operatívne hodnotenia:	2 275 000 EUR (z toho 1 933 750 EUR z KF a 341 250 EUR zo štát. rozpočtu)
budovanie kapacít v oblasti hodnotenia:	225 000 EUR (z toho 191 250 EUR z KF a 33 750 EUR zo štát. rozpočtu)
spolu:	2 500 000 EUR (z toho 2 125 000 z KF a 375 000 EUR zo štát. rozpočtu)

Z finančnej alokácie určenej na externé strategické a operatívne hodnotenia bude cca 10 – 15% vyčlenených na operatívne hodnotenia a 85 - 90 % na strategické hodnotenia.

V rámci alokácie na strategické hodnotenia sa cca 35 % predpokladá použiť na ucelené strednodobé hodnotenie pokroku dosiahnutého v realizácii OP ŽP s dôrazom na plnenie cieľov operačného programu, efektívnosť operačného programu a príspevok k napĺňaniu horizontálnych priorít, 10 - 15 % na predbežné hodnotenie budúceho programového obdobia a 50 - 55 % na zabezpečenie ostatných strategických priebežných hodnotení v súlade s PSH OP ŽP.

2.12. Aktualizácia Plánu hodnotení OP ŽP

Plán hodnotení OP ŽP na programové obdobie 2007-2013 poskytuje RO pre OP ŽP z vecného i časového hľadiska základ pre zabezpečenie procesov hodnotenia OP ŽP a koordináciu aktivít v tejto oblasti v priebehu celého obdobia implementácie OP ŽP.

Vzhľadom na meniace sa externé a interné prostredie, v ktorom je operačný program implementovaný, bude v prípade potreby Plán hodnotení OP ŽP aktualizovaný tak, aby reagoval na aktuálne potreby riadiacich štruktúr OP ŽP, ako aj aktuálnu situáciu a stav jeho implementácie. Za aktualizáciu Plánu hodnotení OP ŽP zodpovedá RO pre OP ŽP.

Spresenie jednotlivých hodnotiacich aktivít, ktorých realizácia sa plánuje v priebehu príslušného roka sa zároveň bude vykonávať prostredníctvom Plánu hodnotení OP ŽP na príslušný kalendárny rok, ktorý vypracúva RO OP ŽP a predkladá CKO v termíne najneskôr do 31. januára kalendárneho roka.

Plán hodnotení OP ŽP, ako aj jeho aktualizované znenia budú zverejnené na internetovej stránke www.enviro.gov.sk a www.opzp.sk.

3. PRÍLOHY VRÁTANE INDIKATÍVNEHO PLÁNU HODNOTIACICH AKTIVÍT A ICH PREDBEŽNÉHO HARMONOGRAMU

- Príloha č. 1 Zoznam ukazovateľov pre OP ŽP
- Príloha č. 2 Harmonogram priebežných hodnotení OP ŽP na programové obdobie 2007 - 2013
- Príloha č. 3 Indikatívny plán hodnotiacich aktivít v rámci procesu hodnotenia OP ŽP
- Príloha č. 4 Štandardy kvality hodnotenia
- Príloha č. 5 Schéma – vzťahy subjektov v oblasti hodnotenia

Vypracovali: PhDr. Miroslava Hrušková, CSc.

Mgr. Mário Selecký

Mgr. Zuzana Fáberová

Schválili: Mgr. Roderik Klinda, riaditeľ odboru programov

Ing. Ivica Matušiková, generálna riaditeľka sekcie

environmentálnych programov a projektov